

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

725.11

Szerző:

Gyöngyösi István

Hely:

Cím:

A magyar építészet haladó hagyományai

4. 154

Forrás:

Építész

AZ ORSZÁGHÁZ

1954. X. 14

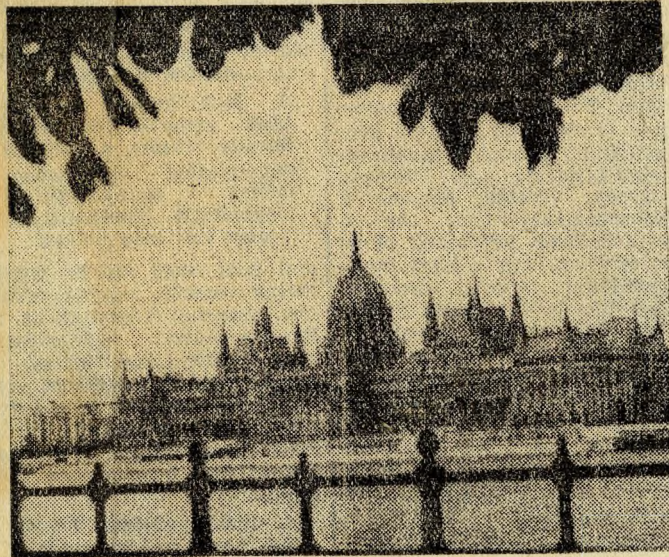
Helyszám:

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

AZ ELSŐ NÉPKÉPVISELETI országgyűlést 1848-ban István nádor Pesten a Redout termében (mai Vigadó helyén állott) nyitja meg, de 1849-ben Pest bombázásakor Hentzi osztrák tábornok az épületet őszszelöveti. Az 1865. évi országgyűlés idején bámulatosan rövid, 10 hónap idő alatt Ybl Miklós felépíti az ideiglenes jellegű Sándor-utcai Ország-házat.

Méltó önálló új épület létesítését 1880-ban az országgyűlés iktatja törvénybe és az 1882-ben meghirdetett nemzetközi pályázatot 19 pályázó közül titkos szavazással Steindl Imre nyeri.

Steindl 1839-ben Pesten született. Húsz éves korában a bécsi Képzőművészeti Akadémián folytatja tanulmányait, de még az év végén tanársegédnek hívják meg a budai műgyetemre. Két év multán ismét Bécsben találjuk, ahol a világhírű mester, a bécsi dórn, a pécsi székesegyház újjáépítője, Schmidt Frigyes tanítványa. Itt lett híve annak a szabadon felfogott gót stílusnak, amelyben az alkotó egyénisége a vezető szerep. Az akadémia elvégzése után nagyobb külföldi tanulmányutat tesz, amelyen különösen a középkori műemlékeket tanulmányozza. 1870-től 33 éven át mint műgyetemi tanár ne-

velője, tanítója az ifjú építész nemzedéknek. Lelkiismeretes felkészültségére jellemző, hogy még tanársegéd korában kitanulta a kőműves mesterséget.

Művészi munkájában első az aradi városháza, majd a váci-utcai Új városháza terve. Következő nagyobb munkái az Allatorvosi Főiskola és a múzeumkörúti új reneszánsz stílusú régi műgyetem voltak.

Alkotóképessége teljében, 44 éves korában jut a százonként is ritkán adódó világraszóló feladathoz.

1885 októberén megtörtént az első kapavágás az Ország-ház építésénél és a kiemelt földtömeg 176.000 köbméter volt. Közel két évi éjjel-nappali munka után került sor az egész épülettömb alatt elterülő átlag 2 m vastag egyetlen óriási tömbbő szilárdult 19.000 négyzetméter (3,5 kat. hold) kiterjedésű betontest építésére.

Az épület hosszúsága 265, legnagyobb szélessége 123, párkánymagassága 20 méter. A dunai fronton lévő két torny 73 m, a kupola végződése 96 méter a felső rakpart járda-

szintjétől számítva. Az épületbe több mint 200.000 köbméter téglafalazat épült 40 millió db téglá felhasználásával.

A befejezésre kitűzött 1894-ben még csak a bokrétaünnepélyt tartják, 1896-ban a telje-

sen kész kupolacsarnokban a millenáris országgyűlés ül össze és az első kapavágást követő 17 évben, 1902 okt. 8-án az új

palotában a képviselőház tartja első ülését. A mű alkotója ezt a napot már nem érthette meg, két hónappal korábban sírba szállt.

STEINDL az épületet a kijelölt telek teljes folyamparti hosszúságán a Duna által nyújtott pompás természeti adottság kihasználásával építette a tájba és azzal művészi egységet teremtett.

Az Ország-ház szerkezeti lényege az áttekinthetőség, a reneszánsz stílustól követett világos alaprajzi elrendezés és a tökéletes szimmetria. Az épület legkiemelkedőbb pontját, a magasba szökkenő kupolát két karcsú torony fogja közre. A változatos méretű négy emeletort a tető parkányzatán felül kis fiatornyokkal koronázott pillérek fogják össze.

A tizenhatszögű kupola dob-ját karcsú palca-oszlopokkal három részre osztott 16 ablak töri át, a szögek sarkain a 16 cikkelyre osztott sisakot támpillérek tartják és finoman csipkézett fiatornyok díszítik. A szürke palával fedett üvegöld patinájú vörösréz bordázott kupolasisak hat támpillérrel tartott torony-lámpásban végződik.

A Kossuth-téri főbejárat háromnyílású nyitott kapubé-lésén művészi kovácsolt vasrá-csozaton át jutni az épületbe. A színes üveggel attórt tölgyfa-kapuzat téglalap alakú előtérbe vezet, innen indul a pillérekkel lezárt díszlépcső, amely a kupolacsarnokba vezet. A Parlament 10 udvara a természetes világítást és a tűzbiztonságot szolgálja.

A TERMEK MENNYEZETE TÖLGY, a bútortatok tölgy, dió és mahagóni fából, a kandelláberek és csillárok aranyozott bronzból készültek. A homlokzatokat és a belső tereket történelmünk 104 szoborban megörökített személyisége díszíti. A honalapító vezéreket, az árpád-házi királyokat, erdélyi fejedelmeket, hadvezéreket és vitézeket megörökítő szob-rokat 23 szobrászművész alkot-ta.

Steindl a választott történelmi stílus ellenére belső dísz-eiben az épületet magyar vonásokkal ruházta fel a vékony ólomkeretbe foglalt színes ab-lakok díszítései, magyaros ala-kok szerepeltetése révén.

A történelmi gótikus épüle-tek szinte soha nem szabadul-tak meg a tatarozó állványok-tól, ez a sors az Ország-házat is elérte, és az idő vasfoga ál-tal megrongált köveket, dísz-eket korszerű technikával tartó-sabb sőkuti és piszkai fara-gott kövekkel cseréljük ki.

Steindl mester művével és alkotó módszerével utat mutat a haladó hagyományok köve-tőinek előző korok művészeti törekvéseinek jeien korunkban való érvényesítésére.

Gyöngyösi István dr.